

Sygn. akt: III U 795/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Załęska-Bartkowiak
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Beata Ossowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 10 marca 2015 r. w O.

sprawy z odwołania E. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o rentę socjalną

na skutek odwołania E. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 05.08.2014r. **znak** (...)

orzeka:

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje E. L. prawo do renty socjalnej na okres od dnia 01.01.2014r. do dnia 30.11.2016r.;
- stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 05.08.2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił E. L. prawa do renty socjalnej.

E. L. wniosła odwołanie od powyższej decyzji. Stwierdziła, że jest całkowicie niezdolna do pracy, a niezdolność ta powstała przed 18-tym rokiem życia.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Podniósł, że orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS z dnia 28.05.2014r. E. L. nie została uznana za osobę całkowicie niezdolną do pracy.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

E. L. dnia 22.01.2014r. złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do renty socjalnej. Wobec powyższego została skierowana na badanie przez lekarza orzecznika ZUS, który w swym orzeczeniu z dnia 31.03.2014r. uznał, że E. L. jest całkowicie niezdolna do pracy do dnia 31.03.2016r., przy czym niezdolność powstała od daty złożenia wniosku o rentę. Wobec sprzeciwu wniesionego przez E. L. została ona skierowana na badanie przez komisję lekarską ZUS, która w orzeczeniu z dnia 28.05.2014r. zmieniła orzeczenie lekarza orzecznika i uznała, że E. L. nie jest całkowicie niezdolna do pracy. Orzeczenie komisji lekarskiej ZUS wydano po zasięgnięciu konsultacji u lekarza psychiatry, który stwierdził, że E. L. jest częściowo niezdolna do pracy, a niepełnosprawność ta powstała przed 28.11.1999r.

W oparciu o orzeczenie komisji lekarskiej ZUS wydał zaskarżoną decyzję.

Zgodnie z treścią **art. 4 ust. 1** ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (tekst jedn. Dz.U. z 2013, poz.982 z późn. zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18-tego roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25 roku życia;
- 3) w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Definicję osoby niezdolnej do pracy podaje natomiast **art.12 ust. 1-3** ustawy **o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych** (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.), który stanowi, iż jest nią osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym **całkowicie niezdolną do pracy** jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy.

Rozstrzygnięcie niniejszej sprawy uzależnione było zatem od ustalenia czy E. L. jest całkowicie niezdolna do pracy oraz czy niezdolność ta powstała z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało w okresach wskazanych w art.4 ust.1 w/w ustawy.

W tym celu Sąd dopuścił w sprawie dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu psychiatrii i neurologii. Po przeprowadzonym badaniu odwołującej oraz zapoznaniu się z dokumentacją medyczną dotyczącą jej stanu zdrowia biegli rozpoznali u niej schizofrenię paranoidalną w okresie remisji. Zdaniem biegłych występujące u odwołującej schorzenie powoduje całkowitą niezdolność do pracy od dnia 12.11.2013r. do dnia 30.11.2016r. (k.16-21).

Organ rentowy w piśmie z dnia 26.02.2015r. stwierdził, że podziela ocenę biegłych, iż u odwołującej występuje całkowita niezdolność do pracy na 2 lata. Przy czym wniósł o uwzględnienie, że stan zdrowia odwołującej pogorszył się z dniem 04.07.2014r. (k.41-42). W konkluzji pełnomocnik ZUS na rozprawie z dnia 10.03.2015r. wniósł o oddalenie odwołania z uwagi na fakt, że całkowita niezdolność do pracy nie powstała w okresach uprawniających do renty socjalnej.

W pierwszej kolejności podnieść należy, że z art.4 w/w ustawy wynika, że ustawodawca nie wymaga, aby osoba ubiegająca się o rentę socjalną była w sposób ciągły całkowicie niezdolna do pracy, począwszy od okresów wymienionych w art.4 ust.1 pkt 1-3 w/w ustawy. Wystarczające jest, że aktualnie jest całkowicie niezdolna do pracy, przy czym źródłem tej niezdolności musi być naruszenie sprawności organizmu powstałe w okresach, o których mowa w art.4 ust.1 w/w ustawy. W tym zakresie Sąd w całości podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 05.07.2013r. (III AUa 2052/12), który stwierdził, że pojęcia „całkowita niezdolność do pracy” i „naruszenie sprawności organizmu” nie są tożsame. Można więc stwierdzić, że całkowita niezdolność do pracy i naruszenie sprawności organizmu mogą powstać w różnych momentach. Możliwe jest więc, że całkowita niezdolność do pracy powstanie później niż naruszenie sprawności organizmu. Może się zdarzyć, że zmiany chorobowe u osoby, u której doszło do naruszenia sprawności organizmu, nasiliły się do tego stopnia, że uniemożliwią jej wykonywanie jakiegokolwiek pracy. Tak więc zasadnicze znaczenie ma to, że naruszenie sprawności organizmu, z powodu którego

doszło do całkowitej niezdolności do pracy musi powstać w okresach wymienionych w art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy 2003r. o rencie socjalnej. Całkowita niezdolność do pracy musi pozostawać w związku przyczynowym z naruszeniem sprawności organizmu powstałym w okresach wynikających z przepisu art. 4 ust. 1 pkt 1-3 ustawy 2003r. o rencie socjalnej.

Z opinii biegłych jednoznacznie wynika, że aktualnie E. L. jest osobą całkowicie niezdolną do pracy. Wprawdzie biegłe nie doprecyzowały w opinii *expressis verbis*, że niezdolność ta powstała z powodu naruszenia sprawności organizmu, które miało miejsce w okresach wyszczególnionych w art.4 ust.1 w/w ustawy, lecz Sąd miał na uwadze, że oceniając opinię biegłych jako środek dowodowy, Sąd bierze pod uwagę nie tylko konkluzję postawioną przez biegłych, lecz analizuje całą treść złożonej opinii. Z opinii tej w sposób jednoznaczny wynika, że źródłem całkowitej niezdolności odwołującej jest naruszenie sprawności organizmu, które powstało przynajmniej dnia 21.06.1994r. W tej bowiem dacie E. L. trafiła do Szpitala (...) w D. z rozpoznaniem migreny. Kolejny pobyt w tym szpitalu i z takim samym rozpoznaniem miał miejsce we wrześniu 1994r. Natomiast od 03.04.1996r. do 05.04.1996r. przebywała w tym szpitalu z rozpoznaniem nerwicy depresyjnej. Kolejne pobyty w szpitalu z takim samym rozpoznaniem były od 09.04.1996r. do 20.05.1996r., od 27.05.1996r. do 14.06.1996r. W 1997r. odwołująca miała próbę samobójczą i podejrzenie depresji endogennej. Po tym przebywała w szpitalu psychiatrycznym w G. od 28.04.1997r. do 29.07.1997r. z rozpoznaniem – ostra reakcja na stres, nieprawidłowy rozwój osobowości. Kolejne leczenie w tym szpitalu miało miejsce od 12.02.1998r. do 28.02.1998r. Po tym od 2011r. w aktach sprawy znajduje się bogata dokumentacja lekarska świadcząca o tym, że E. L. poddawana jest leczeniu psychiatrycznemu i rozpoznaniem schizofrenii paranoidalnej.

Biegłe wskazały, że retrospektywna analiza dotychczasowego przebiegu choroby, obrazu klinicznego i ewolucji objawów daje podstawę do twierdzenia, że wcześniej rozpoznane u odwołującej zaburzenia z kręgu nerwicowego stanowiły zwiastuny procesu psychotycznego. Leczenie psychiatryczne skutkowało do tej pory jedynie częściową poprawą stanu psychicznego w zakresie objawów wytwórczych. Zdaniem biegłych mankamenty osobowościowe oraz objawy ubytkowe schizofrenii są przyczyną wycofania społecznego oraz utraty zdolności do efektywnego i samodzielnego funkcjonowania. Biegłe podniosły, że odwołująca podczas badania prezentowała swoje negatywne nastawienie do ludzi, psychoterapii, ewentualnych zmian oraz podjęcia działań z zakresu rehabilitacji psychiatrycznej.

Z wydaną opinią w całości korelują zeznania złożone w charakterze świadka przez matkę odwołującej – E. S. (k.44v). Z jej zeznań wynika bowiem, że odwołująca była obciążona genetycznie. Jej ojciec chorował na schizofrenię paranoidalną. Powiesił się, gdy E. L. miała 13 lat. To odwołująca znalazła ojca, gdy wróciła ze szkoły. Od tego czasu zaczęły się jej problemy psychiczne.

Zeznanie to w pełni koreluje z opinią biegłych, albowiem z opinii wynika, że pierwszy pobyt E. L. w szpitalu datowany jest na 1994r., a więc gdy miała 13 lat.

Nadto z zeznań świadka wynika, że pierwszą próbę samobójczą i samookaleczenia E. L. miała w wieku do 18 lat. Aktualnie jest po 5 próbach samobójczych. Z jej zeznań wynika ponadto, że odwołująca nie jest w stanie współpracować z innymi ludźmi, izoluje się, nie wychodzi z domu nawet po podstawowe zakupy. Robią je dla niej młodszy brat i matka. Obecnie odwołująca kolejny raz przebywa na przymusowym leczeniu psychiatrycznym w szpitalu w P.. Odwołująca nie ma żadnego wykształcenia. Ma maturę. Po tym podjęła próbę studiowania, lecz przerwała naukę w wieku 22 lat. Po tym podejmowała się pracy kelnerki, lecz przepracowała jedynie 1-2 miesiące.

Sąd uznał zeznania E. S. za wiarygodne. Pomimo że jest to osoba najbliższa odwołującej, to szczerze opisała zarówno samą chorobę jak i jej początki. Jej zeznania znajdują całkowite potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w aktach sprawy.

Ponadto Sąd orzekając w przedmiotowej sprawie, miał na uwadze, że komisja lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 28.05.2014r. oparła się na opinii konsultanta psychiatry ZUS. Natomiast z opinii tegoż konsultanta wynika, że niepełnosprawność E. L. powstała przed 28.11.1999r., a zatem przed 18 rokiem życia. Zatem organ rentowy nie kwestionował, że aktualna niezdolność E. L. ma swe źródło w schorzeniu powstałym u niej przed 18 rokiem życia.

Spór dotyczył jedynie tego, czy odwołująca jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, albowiem ZUS uznał ją za osobę jedynie częściowo niezdolną do pracy.

Wobec powyższego z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie jednoznacznie wynika, że źródłem całkowitej niezdolności E. L. jest naruszenie sprawności organizmu, które powstało w 1994r., a więc gdy miała ona 13 lat. Do 22 roku życia, a zatem do chwili kontynuowania nauki – miała 8 pobyków w szpitalu z rozpoznaniem migreny, następnie nerwicy depresyjnej, po próbach samobójczych, z nieprawidłowym rozwojem osobowości. Ostatecznie rozpoznano u odwołującej schizofrenię paranoidalną.

ZUS w piśmie z dnia 20.02.2015r. (k.42) stanął na stanowisku, że nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia E. L. i należy przyjąć, że jest ona osobą całkowicie niezdolną do pracy dopiero od dnia 04.07.2014r., tj. od daty hospitalizacji psychiatrycznej.

Sąd nie podzielił tego stanowiska. W tym zakresie Sąd oparł się na opinii biegłych sądowych, z której wynika, że za datę powstania całkowitej niezdolności do pracy należy przyjąć podjęcie leczenia w (...) z rozpoznaniem zespołu paranoidalnego tj. dzień 12.11.2013r.

Mając to na uwadze, Sąd przyznał E. L. prawo do renty socjalnej. Zgodnie z art.15 ustawy o rencie socjalnej w zw. z art.129 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS – świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Ponieważ wniosek o rentę socjalną został złożony dnia 22.01.2014r., zatem prawo do renty przysługuje odwołującej od dnia 01.01.2014r. Natomiast końcową datę przysługiwania prawa do tej renty Sąd ustalił w oparciu o opinię biegłych na dzień 30.11.2016r.

Z tych względów Sąd Okręgowy, działając na zasadzie **art.477¹⁴§2 kpc** zmienił zaskarżoną decyzję.

Zgodnie z treścią art.15 ustawy o rencie socjalnej w zw. z art.118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, Sąd był zobowiązany, przyznając odwołującej prawo do renty, do zamieszczenia z urzędu w sentencji wyroku rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego odnośnie do nieustalenia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie nie istniały podstawy do obciążenia odpowiedzialnością organu rentowego za nieprzyznanie odwołującej prawa do renty socjalnej już na etapie postępowania przed ZUS z uwagi na poziom skomplikowania sprawy, do rozstrzygnięcia której niezbędna była opinia biegłych lekarzy.

Z tych względów orzeczono jak w pkt 2 wyroku.